Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

P. 1-3 nebst Inventarium

Gerson, Jean

[Straßburg], 1488

Propositiones contra assertiones fratris mathei grabon

urn:nbn:de:bsz:31-300759

Visual Library

que in iſtis artib⁹ ꝯtinent. Error ⁊ blaſfe
mia. ¶ Articul⁹. xix. ¶ Q̄d ſāguis vpupe
vel edi vel alteri⁹ aīalis. vel ꝑgamenū vir
gineū. aut coriū leonis ⁊ ſilia hr̄ant effi
caciā ad cogēdos vel repellendos demōes
miniſterio hm̄oi artiū. Error. ¶ Articl9
xx. ¶ Q̄d imagines de ere vel de plumbo
vel auro vel de cera alba vel rubea vel alia
materia. baptiſate ⁊ exorciſate. ꝯſecrate.
ſꝫ poti⁹ execrate ſm̄ ꝑdictas artes. et ſub
dieb⁹ certis. hr̄ant vtutes mirabiles q̄ in
libris taliū artiū recitant. Error in fide.
in philoſophia naṫali ⁊ aſtrologia vera. ¶
Articulus. xxi. ¶ Q̄d vti talib⁹ ⁊ fidē da
re. nō ſit idolatria ⁊ ifidelitas. Error. ¶
Articul⁹. xxij. ¶ Q̄d aliq̄ demōes boni ſūt
aliqui benigni. alij oīa ſciētes. alij nec ſal
uati nec dānati. Error. ¶ Articul⁹. xxiij.
Q̄d fumigatōes q̄ fiūt in hm̄oi opatōibꝫ
ꝯuertunt in ſpūs. aut ꝙ ſint debite eis.
Error. ¶ Articul⁹. xxiiij. ¶ Q̄d vnus de
mon ſit rex orientis. ⁊ p̄ſtim ſuo merito.
alius occidenṫ. ali⁹ ſeptētrionis. ali⁹ meri
diei. Error. ¶ Articl9. xxv. ¶ Q̄d intelli
gentia motrix celi infūit in aīam rōnalē
ſicut corp⁹ celi in corp⁹ hūanū. Error. ¶
Articul⁹. xxvi. ¶ Q̄d cogitatōes nr̄e itel
lectuales ⁊ volitiōes interiores imedia
te cauſenṫ a celo. ⁊ ꝙ ꝑ aliquā traditiōem
magicā tales pn̄t ſciri. ⁊ ꝑ illā de eis cer
titudinalr̄ iudicare ſit licitū. Error ¶ Ar
ticul⁹. xxvij. ¶ Q̄ ꝑ q̄ſcunq̄ artes magi
cas poſſumus deuenire ad viſionē diuie
eſſentie vel ſctōꝝ ſpirituū. Error. ¶

¶ Acta ſunt hec ⁊ poſt maturā crebrāq̄ꝫ in
ter nos ⁊ deputatos nr̄os examinationē
cōcluſa. in nr̄a ꝯgregatōe generali pariſius
apud ſctm̄ maturinū de mane ſup hoc ſpe
cialiter req̄ſitos Anno dn̄i. M. ccc. xcviij
die. xix. mēſis ſeptēbris. In cui⁹ rei teſtio
niū ſigillū dicte facultatis p̄ntib⁹ lr̄is du
ximus apponendum. ¶ Finit.

Incipiūt propoſi-
tiones venerabilis cancellarij pariſieñ. Jo
hānis de gerſon ſup aſſertōib⁹ frīs mathei
grabon ordinis ꝑdicatoꝝ in cōcilio cōſtan
tienſi in cauſa fidei de vera religiōe ⁊ ꝑfe
ctione. Quibus ꝓpoſitionib⁹ tredecim do
ctores maiores quos ꝑ tunc mund⁹ hūit
in theologia de diuerſis vniuerſitatibus
contra predictas aſſertiones adheſerṫ.

Reuerendiſſimo in xp̄o p̄ri ac
dn̄o p̄ſtantiſſimo dn̄o Antho
nio cardinali veroneñ Johēs
cencellari⁹ pariſieñ. hūilr̄ obedire
Reuerēdiſſime p̄r ſup ſcedula ꝑ reueren
diſſimā p̄ſnitatē vr̄am ex commiſſiōe dn̄i
nr̄i mihi tranſmiſſa. tn̄ideo ꝯformiṫ ad re
ſponſionē reuerēdiſſimi p̄ris ac dn̄i mei
ac ꝑceptoris ꝑapui dn̄i cardinalis came
raceñ. quā rn̄ſionē in ſcriptis ego vidi. et
huic adiūxeo. par⁹ ſi op⁹ fuerit ad declara
tionē nō veriorē. ſꝫ forte latiorē. Scriptū
conſtātie ꝓpria manu die tercia Aprilis an
ni milleſimi q̄drīgēteſimi decimioctaui.

Ad elucidatōem vitatis ⁊ ad obe
dientie meritū ſex ꝓpoſitōes ſeq̄n
tes cū totidē corollarijs offerunṫ
vobis reuerēdiſſimo p̄ri dn̄o cardīali ve
roneñ. iudici i hac pte ꝑ me Johēm cācel
lariū pariſieñ. ¶ Prima ꝓpoſitio. ¶ Sola
religio xp̄iana eſt ꝓprie vere ⁊ anthonoma
ſtice dicēda rligio quā xp̄s obſuauit perfe
ctiſſimo et ſūmo mō. Patꝫ p̄ria ps. q2 ex
tra rligionē xp̄ianā nō eſt ſal⁹. Scd̄a3 p̄tē
nullus p̄t negare xp̄ian⁹. q2 ſic ea3 docuit
xp̄s in euāgelio. ſic ⁊ fecit. q2 cepit facere
et docere. ¶ Scd̄a ꝓpoſitio. Religio chri
ſtiana nō obligat ad obſuantiā ꝯſilioꝝ. ne
q3 cū voto neq3 ſine voto. patꝫ q2 iam nō
eēnt ꝯſilia ſꝫ ꝑcepta. ¶ Tercia ꝓpoſitio.
Religio xp̄iana p̄t abſq3 voto obligāte ad
conſilia. ꝑfecte. imo ꝑfectiſſime obſuari
Patꝫ de xp̄o q̄ nō legiṫ vouiſſe ꝯſilia q̄
fuit tn̄ ſue legis ꝑfectiſſim⁹ obſuator. Pa
tet iſup de aplis ⁊ diſcipul' ⁊ xp̄ianis i pri
mitia eccl'ia. quoꝝ multi erāt vxorati. mul
ti poſſeſſiones habuerṫ q̄dam in cōi. qui
dam in proprio. multi ſubijciebanṫ ſolis
prelatis ſuis epis ⁊ curatis. Conſtat ita
q3 ꝙ nō erāt de religionib⁹ baſilij vel au
guſtini. q2 nondū fuerāt inſtitute. vel ꝑ ec
cleſiā approbate. nec talib⁹ regulis ſubde
banṫ. ¶ Quarta ꝓpoſitio. ¶ Religio xp̄ia
na ñ req̄rit ad ꝑfectiorē ſui obſuationē
tam in ꝑceptis q3 in cōſilijs. ꝙ ſupaddaṫ
alia religio. q̄les dicūtur obſuationes in
ſtitute ꝑ ſctōs Baſiliū et Aug. ⁊c. et q̄les
Anſhelmus vocat religiōes facticias. patꝫ
ex ꝑcedentibꝫ. ¶ Quinta ꝓpoſitio. ¶ Re
ligiones hm̄oi facticie ſatis improprie ⁊
abuſiue ⁊ forſan arrogāter dicte ſunt ſta
tus ꝑfectionis. Patꝫ q2 ſtat homies impfe
ctiſſimos tales religiones ꝓfiteri. ſic no

tat Aug̃. ꝙ nõ priores repit ꝙ̃ eos qui in
hm̃oi religionib⁹ defecerit. Sꝫ aliũde ↄ̃cla
rat̃ hec abuſio vel vſurpatio nõis. qꝛ ſcd̃m
illos q̃ nouit̃: poſt ſcõs doctores / vſi ſũt ta
li vocabulo ſtat⁹ ꝑfectionis. Ille ſtat⁹ non
dicit apud religioſos ꝑfectõem habitã vel
adq̃ſitã: ſicut ẽ de ſtatu ꝑlatoꝝ. ſꝫ tm̃modo
dicit ꝑfectõem adq̃rendã. Conſtat aũt ꝙ
ꝑfectio adq̃renda nõ ẽ iam adq̃ſita. Et iõ
meli⁹ nomĩaret̃ vie q̃dã vel inſtrum̃ta ſeu
diſpoſitões ad ꝑfectõem adq̃rendã. quaſ
dicerẽt̃ ſtatus ꝑfectõis. imo ⁊ ſicut hm̃oi
ſtatus ſic dict⁹ / dirigit ⁊ iuuat quoſdã ad
perfectiorẽ obſeruatõnem vere religionis
xp̃iane. ſic ⁊ multos impedit atq̃ꝫ ꝑcipitat
quos tuti⁹ fuerat in ſeculo remãſiſſe. quia
diſplicet deo ſtulta ⁊ infidelis ꝓmiſſio. q̃
ſꝫ vel indiſcrete ſumit̃. vel nõ obſeruatur

Sexta ꝓpõ. Religio xp̃iana ꝑfecti⁹
poteſt ⁊ debet obſuari a papa / cardinalib⁹
et ꝑlatiſ. etiaꝫ ſi nullo voto ſint aſtricti.
vltra legẽ dei. ꝙ̃ ſimplices religionũ facti
ciaꝝ ꝓfeſſores. Patꝫ qꝛ ſunt in ſtatu perfe
ctionis exercende.

Primũ corollariũ.

Sequit̃ primo ꝙ acceptio religio
nis ſicut fr̃ matheus iacobita de
ſcribit i ſcd̃a acceptõe vbi vult de
clarare q̃d ẽ ꝓprie ⁊ anthonomatice rͤligio
eſt nedũ ſtulta ⁊ inſana. ſꝫ ⁊ heretical̃ blaſ
phema. q̃n dicit ſic. Alio mõ inq̃t accipit̃
hoc nomẽ religio. ſm̃ ꝙ a religãdo dr̃ put
hõ obligat ſe ad ea que ꝑtinẽt eẽntialr̃ ad
ſtatũ ꝑfectõis. Et illo mõ dr̃ ãthonomati
ce tm̃ de illis / q̃ ſunt in aliq̃ de approbatꝭ
regulis ꝓprie dicti, ꝓfeſſi cuiuſmõi ſũt Au
guſtini Baſilij Bñdicti Franciſci ⁊c. Patꝫ
corollariũ ex ꝓcedentib⁹ deducendo ad h̃
incõueniẽs / ꝙ xp̃s ⁊ papa ⁊ ꝑlati ñ obſer
uauerĩt vel obſeruãt eẽntialr̃ ſtatũ ꝑfectõ
nis. qꝛ ſcꝫ nõ ꝓfeſſi ſunt regulas ꝑdictas
imo nec deberẽt dici de vera religiõe. niſi
impropꝛie ⁊ analogice. ↄ̃tra primaꝫ ꝓpoſi
tionẽ q̃ ſolide fundata ẽ. Nec ẽ credibile
ꝙ aug⁹. ⁊ ſctũs Tho. hoc ſomniauerit. Vñ ⁊
ſi poſſint in religiõe xp̃iana aſſignari duo
modi viuẽdi / ſecularũ videlꝫ ⁊ illoꝝ q̃ ꝓ
fitent̃ religiões facticias. quos cõis vſus
religioſos appellat. Nõ tm̃ ita diſtinguũt̃
iſti modi. q̃n multa q̃ ↄ̃ueniũt talib⁹ reli
gioſis. cõueniũt ⁊ ↄ̃uenire poſſint vere et
meritorie multis ſecularib⁹. imo ⁊ ꝑfecti⁹
ſicut ptꝫ de ꝑlatiſ. q̃ ſunt i ſtatu ꝑfectõis
exercende / tã maiores ꝙ̃ minores ſic ſũt
curati. put multi tenẽt ↄ̃tra ſctm̃ thomã.

Secũdũ corollariũ

Sequit̃ ſcd̃o ꝙ extra religiões factici
as pot aliq̃s cũ voto ſimplici / vel ſine vo
to xp̃ianã religionẽ in ſuis precepꝭ ⁊ cõſi
lijs ꝑfecte obſuare. Et dicere ꝙ tale vo
tũ ſimplex ſi fieret eẽt nullũ / et ꝓ nõ voto
deberet cõputari. eſt aptiſſim⁹ error ⁊ inſa
nus. ſic tm̃ iſte frater ponit circa finẽ. ⁊ in fi
ne ſui ſcripti vltimi.

Tertiũ corollariũ.

Sequit̃ tertio ꝙ tota doctrina fratris
iſti⁹ innitit̃ ſtulte ⁊ inſane fantaſie. immo
et blaſphemie. Propterea ñ eſt mirandũ
ſi hoc incõuenienti dato / multa poſuerit / ⁊
deducere conat⁹ eſt. Vt ꝙ implicet cõtra
dictionẽ aliquẽ de ſeculo ſeruare ↄ̃ſilium
pauptatis vel caſtitat̃ vel obedientie. imo
ꝙ hoc eſſꝫ mortale pctm̃ extra religiões fa
cticias q̃s ſolus vocat veras religiones.
Et ꝙ papa ñ poſſet diſpenſare ꝙ aliquis
in ſeculo ſic obſeruaret cõſiliũ pauptatis
⁊c. Et ꝙ dicẽs oppoſitũ ẽ heretic⁹. Nec va
let ratio ſua ꝙ ſi ſecularis voueret paupr
tatẽ ageret ↄ̃tra illõ ꝑceptũ. Nõ ocades
q̃n multis modis poſſet ſecularis ſicut et
religioſus viuere decent̃ ⁊ ſufficiẽter in cõ
muni ſine ꝓprio. imo et nihil habendo niſi
labores manuũ ſuaꝝ. Põt etiã aliq̃s de ſe
culo ſicut ↄ̃fitet̃ ⁊ veꝝ ẽ / vouere ſolẽniter
caſtitatẽ. patet in ſacerdotib⁹. Cur nõ ſi
militer vouere poſſꝫ obedientiã ꝑlato ſuo
ſeculari: ⁊ cũ ſeclarib⁹ viuere in cõmuni.

Quartũ corolariũ.

Sequit̃ q̃rto ꝙ fautores et defenſores
iſti⁹ fr̃is ſunt arcẽdi ſeu repellẽdi. ⁊ niſi de
ſiſtere voluerint: grauit̃ puniẽdi. ita tm̃ ꝙ
nõ laxet̃ nimia licẽtia ad defenſionẽ begar
doꝝ ⁊ begutraꝝ. ſi repiant̃ effrenes ⁊ diſco
li: ⁊ ſcãdaloſi in ſuis obſeruatiõib⁹ ꝑſtim
in ↄ̃temptũ prelatoꝝ ſuoꝝ ſecularũ ⁊ cura
torum / iuxta mentẽ decretaliũ. cõtra taleſ
editarum.

Quintũ corolariũ.

Sequit̃ quinto ꝙ dñs nr̃ papa q̃ ſcd̃a
rius ẽ / ⁊ filij ſui cardinales ⁊ ꝑlati tã maio
res ꝙ̃ minores de ſeculo debent celeriter

et vehementer operã dare/ ꝙ talis doctrina
peſtifera ac blaſphema atq; iniurioſa eis
extirpetur iudicialiter et publice/ ne ſerpat in
maiorem perniciem.

Sextũ corollarium

Sequitur ſexto/ ꝙ ſi auctor tal' doctrine
cũ ſuis fautoribꝫ inueniatur pertinax ⁊ arro
gans. ⁊ a lõgo tpe/ tã ↄtra prelatũ ſuũ/ q̃3
mgr̃os ⁊ doctores. tã in vbis q̃3 in ſcriptis
debet ſic atteſtari. ꝙ nõ habeat facultatez
reddendi ⁊ deteriora perpetrãdi. ſicut iã de
hoc pluries feciſſe recedẽdo. ſ. a plato ſuo
et iudice. ⁊ ↄſeqnt' ſel' ab hoc conſilio. Alia
ſunt de validis mẽdicantibꝫ/ ⁊ de actiõe
contra iura canõica que dimitto.

Sequitur tenor re-

ſponſionis dñi cardinalis Cameraceñ. de
qua ſupra.

Reuerendiſſime pr̃ et dñe ſuper
ſcedula papirea ſigillo vr̃o ſigil
lata mihi ad inſtigatoris inſtã
tiam in q̃dã cauſa fidei/ tradeo
deliberationẽ meã iſtam eẽ ꝓ pñti. Nã co
ram reuerẽdiſſima pr̃nitate vr̃a cõuocent
theologi qui ſunt in hoc ſacro cõcilio/ qbꝫ
ꝓponatur materia. vt cõmunicatis inuicem
cõmuni deliberatõe ſine cõtentione dicat
tandẽ vnuſquiſq; in publico id qđ ſibi vi
debitur ↄformiter ad ſacrã ſcripturã. Et il
lic ego i fauorẽ fidei volo libẽter intereſſe
Non eni debet tal' materia in tenebris vel ꝑ
ticulariter terminari. ſ; cõiter ⁊ in luce/ vt
q̃libꝫ q̃ intererit poſſit vel docere vel doceri
dñi ſe mutuo q̃libet itelliget. et talẽ modũ
ſeruari in h' ↄcilio in cauſis fidei mihi cõ
miſſis. Et nihilominꝰ q2 neſcio ſi occurret
mi occaſio ꝙ ñ poſſez intereſſe i ↄuocatiõe
premiſſa. dico ꝙ mihi occurrit vt ſequitur.

Propoſitiões ſiue ↄcl'ones ſup qbꝫ fit in
quiſitio. hñt fundamẽtũ prime cõcluſionis
principale qđ ẽ erroneũ. repugnãs nedũ
tõni theologice ⁊ morali. ſ; etiã obſeruatõi
primitiue eccl'ie q̃ ſcribitur Act. iiij. vbi ſic
in forma dr̃. Multitudis aũt credentium
erat cor vnũ ⁊ aĩa vna. nec quiſq; eorũ q̃
poſſidebat aliq̃d ſuũ eẽ dicebat. ſ; nec q̃ſq;
egens erat inter illos ⁊c. Conſtat itaq; ꝙ i
illa congregatõe primitiua fuerũt mlti vxo
rati. et alij diuerſarũ cõditionũ ſeculares
qui. ſ. ñ erãt aſtricti ꝑ votũ ad tria cõſilia
euangelica. caſtitatis obedientie ⁊ pauptat'
quẽadmodũ ſunt ꝓfeſſi religioſi. ꝑ beatũ

Baſiliũ bñdictũ ⁊ aug. ac ſiles. introducta
rũ. q̃s iſte ponẽs hmõi concluſiões/ appel
lat veras religiones tanq̃3 extra illas non
ſit vera religio/ qđ falſũ ẽ. imo hereticũ ſi
ſic ꝑ pfeſſionẽ intelligatur. Nã xp̃iana vera
eſt religio etiã apđ ſeculares. vt iacobꝰ in
canonica ſua notãter expreſſit. Sũt pre
terea in dict' ꝓpoſitionibꝰ multe clauſule
appoſite/ vltra predictũ principalẽ funda
mentalẽ errorẽ. Qz ſeculares ñ pñt viuere
ſine ꝓprio q̃ continet magnã temeritatem
ſcandalũ atq; ꝑtermiã. ⁊ q̃ poſſent ſingillatĩ
reprobari. vt ꝙ dicere oppoſitũ illiꝰ qđ ali
que cõcluſiones ſue continẽt. ſit hereticuꝫ
ꝙ ſit implicãs contradictionẽ ꝙ ſit pctm̃
mortale. ꝙ omis faciẽs contra iura cano
nica/ peccat mortal'r. et ita de ſilibꝫ. Eſt igi
tur deliberatio mea/ ꝙ ꝓpt' iſta ⁊ ſimilia q̃
tractatꝰ vel libellus a q̃ ſunt extracte con
cluſiones ſeu poſitiones ãndicte continet
dãnandꝰ ẽ. vt erroneꝰ ⁊ temerarius ⁊ ſcan
daloſus. ⁊ vt dogma falſũ ſacre ſcripture
contrariũ. Et ꝑ conſeq̃ns ꝙ tractatꝰ ẽ here
ticalis ⁊ igni tradẽdus. Ceterũ de cõpoſito
re tractatꝰ/ deliberẽt dñi iuriſte. iſtis attẽ
tis/ q̃d agendũ. In teſtimoniũ premiſſoꝝ
ꝓpria manu ſubſcripſi Veſter totꝰ Petrus
cardinalis Cameraceñ. Finit.

Sequũtur cõcluſiones

fr̃is Mathei grabou ordĩs predicatorũ/ in ſacro cõcilio Conſtãtieñ. oblate ad
examinandũ. contra q̃s cancellariꝰ pariſieñ.
propoſitiones ſcripſit ſupra.

Beatiſſime pr̃ exponitur ſctitati ve
ſtre ex parte vr̃i deuoti oratoris
fr̃is Mathei grabou/ conuẽtus
wyſmarieñ. ꝓuincie ſaxonie or
dinis predicatoꝝ/ ac merſeburgeñ. dioce.
Qđ cũ lector ipſe exñs i ↄuẽtu gronigeñ.
dioceſ' Traiectñ. dicte ꝓuintie ⁊ ordinis
videret q̃3 pl'es pſõas ſexꝰ vtriuſq; noue
religionis hitũ aſſumẽtes. ⁊ conuẽticula fa
ciẽtes. nullũ hitũ approbatũ ꝓfitẽtes. ſta
tuẽteſq; ſibi ipſis ſupiores ꝓ libitu volũ
tatis. ⁊ ſb' ſimulata deuotione ꝑplm attrahẽ
tes. ⁊ multa ↄ veritatẽ ſacre ſcripture ac ſa
cros canones attẽptantes. ⁊ de eleẽoſinis
xp̃ifideliũ domos ſuptuoſas ad modũ mo
naſterioꝝ reglariũ edificãtes/ ⁊ ſe inuicez
in eis includẽtes cũ obſeruatõe q̃rundã ri
tuum minime per eccleſiam approbato
rum. Cepit ſuper hoc apđ ſemetipm ar
dẽter cogitare. ⁊ an hoc ſtatibꝫ regul' fidei